

Guía Docente				
Datos Identificativos			2019/20	
Asignatura (*)	Enfermaría Comunitaria II		Código	661G01019
Titulación	Grao en Enfermería			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación	Ramil Pernas, HerminiaRamil Pernas, Herminia	Correo electrónico	hramil@udc.esh.ramil@udc.es	
Profesorado	Ramil Pernas, Herminia	Correo electrónico	h.ramil@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O proposito desta materia e capacitar o estudante para desenrolar os coidados dos problemas de saúde prevalentes na comunidade, integrando a promoción da saúde, prevención da enfermidade, a atención curativa, paliativa ou rehabilitadora que leva a cabo a enfermaria comunitaria coa colaboración intersectorial, participación comunitaria e autoresponsabilidade dos cidadáns.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A26	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades a desenvolver para proporcionar un coidado integral de enfermaría ao individuo, a familia e comunidade.
A27	Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional desenvolverá nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
A28	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
A29	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes dunha comunidade.
A30	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos.
A33	Educación, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
B1	Aprender a aprender.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B11	Capacidade e habilidade de xestión da información.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B13	Toma de decisións.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B18	Desenvolver a capacidade de liderado.
B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B22	Capacidade para motivarse e motivar a outros.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

C10	CB2.- Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3.- Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4.- Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Cofeccionar e profundizar no concepto, fundamentos e desenvolvemento da atención primaria de saúde para proporcionar un coidado integral de enfermidade ao individuo, familia e comunidade.	A26	B1 B3	C1
Definir o concepto do traballo en equipo de saúde, os principios que o determinan identificando o rol cooperativo da enfermidade familiar e comunitaria.	A27	B1 B3	C1 C4
Identificar as necesidades de coidados da persoa, grupos e comunidades e promover a súa participación no proceso de saúde e enfermidade.	A28 A29	B11 B13 B18 B20 B22 B24	C6 C7
Identificar os problemas de saúde (diagnóstico de enfermidade e complicacións potenciais) na persoa, grupos e comunidades.	A29	B12	C7
Planificar coidados de enfermidade para os problemas de saúde das persoas, grupos e comunidades	A29 A30		
Identificar e desenvolver as diferentes fases dos programas de prevención, promoción e educación para a saúde.	A26 A27 A28 A29 A30 A33	B6 B8 B16	C10 C11 C12

Contidos	
Temas	Subtemas

UNIDADE DIDÁCTICA I- Atención primaria de saúde e saúde comunitaria:	Tema 1. 1.1.-Evolución do concepto de saúde. 1.2.-Atención Primaria e Saúde Pública. Tema 2 2.1.-Factores determinantes da saúde. 2.2.-A Organización Mundial da Saúde e a Atención Primaria de Saúde. 2.3.-Atención Primaria: contidos. 2.4.-Estructura e organización da Atención Primaria en España e en Galicia. Tema 3 3.1.-A comunidade como obxectivo da Atención Primaria 3.2.-A comunidade e a saúde comunitaria. 3.3.-Activos de saúde. 3.4.-A comunidade como suxeito de atención da enfermaría de saúde familiar e comunitaria. 3.5.-Participación comunitaria. 3.6.-Programa PACAP, intervencións comunitarias.
UNIDADE TEMÁTICA II.- Enfermaría familiar e comunitaria.	Tema 4 4.1.-Coidados de enfermaría a nivel primario de saúde. 4.2.-Competencias da enfermaría familiar e comunitaria. 4.3.-Metodoloxía de traballo da enfermaría comunitaria. 4.5.-Organización funcional dentro do equipo de saúde. 4.6.-Consulta de enfermería. 4.7.-Relación asistencial na consulta de enfermaria. 4.8.-Entrevista clínica. Tema 5 5.1.-A familia e saúde familiar como unidade básica da atención da enfermaría comunitaria 5.2.-Atención domiciliaria: características, etapas da atención domiciliaria. 5.3.-Programa de atención domiciliaria: guías de apoio. 5.4.-Apoio e coidados de enfermaría o coidador familiar.
UNIDADE TEMÁTICA III.- Equipo interdisciplinario de saúde.	Tema 6 6.1.-Concepto de equipo de saúde: composición, funcións e desenvolvemento do traballo. 6.2.-Organización do traballo en equipo. 6.3.-A enfermaría familiar e comunitaria no equipo de atención primaria. 6.4.-Profesionais da atención familiar e comunitaria: competencias e relacións con outros profesionais.

UNIDADE TEMÁTICA IV.- Atención de enfermaría a los problemas de salud prevalentes en la comunidad.	Tema 7 7.1.-Atención primaria orientada a comunidade, estado de saúde da comunidade. 7.2.-Mapa de recursos comunitarios. 7.3.-Planificación sanitaria. Estrategias SERGAS. Tema 8 8.1.-Enfermaría e programas preventivos, PAPPS. 8.2.-Programas preventivos e ciclo vital. Tema 9 9.1.-Atención de enfermaría na Hipertensión arterial. Mapa. Ampa. 9.2.- EPOC. Espirometrías. Uso de inhaladores. Tema 10 10.1.-Atención de enfermaría na Diabetes Mellitus. Retinografías. Coidados do pé diabético.
UNIDADE TEMATICA V.- Educación sanitaria.	Tema 11 11.1.-Evolución e concepto da educación sanitaria. 11.2.-Comunicación e educación sanitaria. 11.3.-Modelos. 11.4.-Axentes. 11.5.-Funcions dos educadores sanitarios.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	A26 A27 A28 A29 A30 A33 B1 B3 B6 B8 B11 B12 B13 B16 B18 B20 B22 B24 C1 C4 C6 C7 C10 C11 C12	14	17	31
Proba obxectiva	A26 A27 A28 A29 A30 A33 B1 B3 B6 B8 B11 B12 B16 B20 B22 B24 C1 C4 C6 C10 C11 C12	2	21	23
Lecturas	A26 A27 A28 A29 A30 A33 B1 B3 B8 B11 B12 B16	0	7	7
Traballos tutelados	A26 A27 A28 A29 A30 A33 B1 B3 B6 B8 B11 B12 B13 B16 B18 B20 B22 B24 C1 C4 C6 C7 C10 C11 C12	0	12	12

Sesión maxistral	A26 A27 A28 A29 A30 A33 B1 B3 B8 B11 B16 B22 B24 C4 C6 C7	28	48	76
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo
Proba obxectiva	Proba escrita tipo test.
Lecturas	Son un conxunto de textos e documentación escrita que se recolleron e editaron como fonte de profundización nos contidos traballados.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do "cómo facer as cousas?". Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe.
Sesión maxistral	Actividade na que o profesor expón de maneira oral e con medios audiovisuais contidos teóricos do programa e a orientación bibliográfica dos mesmos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Proba obxectiva	A atención personalizado relacionada coa proba mixta ten como finalidade atender as consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia. Farase de forma individualizada, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico. A atención personalizada relacionada cos traballos tutelados ten como finalidade orientar os estudantes na realización dos traballos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación

Traballos tutelados	A26 A27 A28 A29 A30 A33 B1 B3 B6 B8 B11 B12 B13 B16 B18 B20 B22 B24 C1 C4 C6 C7 C10 C11 C12	A asistencia e participación na aula através dos grupos de traballo tutelados será obligatoria, a partir de 3 faltas a presentación e contidos dos traballos estará suspensa. Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. Para a avaliación dos traballos seguiranse criterios de calidade sobre: presentación, estrutura, contidos, bibliografía e exposición oral. Suporá un 40% da calificación final. Criterios de avaliación para a segunda oportunidade (xullo): Os estudantes que non teñen superada a parte presencial obligatoria realizarán proba obxectiva de 50 preguntas tipo test relacionadas con lecturas e contidos da materia dos traballos tutelados. A puntuación mínima para superar a proba será do 75%, 38 respostas correctas. As probas superadas na primeira oportunidade (maio/xuño) conservaranse só para a segunda oportunidade (xullo).	40
Proba obxectiva	A26 A27 A28 A29 A30 A33 B1 B3 B6 B8 B11 B12 B16 B20 B22 B24 C1 C4 C6 C10 C11 C12	A proba constará de 50 preguntas tipo test, relacionadas con contidos das sesións maxistras, lecturas recomendadas e con contidos da materia dos traballos tutelados. A puntuación mínima para superar a proba será de 75% das respostas correctas (38 preguntas correctas). A porcentaxe sobre a puntuación total será do 60%. Criterios de avaliación da segunda oportunidade (xullo), serán as mesmas.	60

Observacións avaliación

Para superar a materia e necesario ter aprobado os dous bloques:

-Proba obxetiva de 50 preguntas tipo test relacionadas con contidos impartidos nas sesións maxistras, lecturas recomendadas, e con contidos dos traballos de grupo tutelados. A puntuación mínima para superar a proba será do 75% (38 preguntas correctas).

-Traballos de grupo tutelados.

A asistencia as clases de grupo tutelados e obrigatoria, solo se permiten 3 faltas de asistencia. A partir de 3 faltas a materia estará suspensa.

As probas superadas na primeira oportunidade (maio/xuño), proba obxetiva e traballos tutelados conservaranse só para a segunda oportunidade (xullo).

-Segunda oportunidade (xullo) as condicións serán as mesmas.

Para os estudantes que no teñan superada a parte presencial obrigatoria dos traballos tutelados realizarán proba obxetiva de 100 preguntas tipo test da materia impartida nas sesións maxistras, lecturas recomendadas e contidos da materia dos traballos de grupo tutelados realizados na parte presencial obrigatoria. A puntuación mínima para superar a proba será do 75%.

-Adianto de oportunidade: proba obxetiva tipo test de 100 preguntas relacionadas cos contidos teóricos, e inclúe preguntas relativas o desenvolvemento dos traballos de grupo realizados na parte presencial obrigatoria. A puntuación mínima para superar a proba será do 75%.

-Estudantes matrícula a tempo parcial: proba obxetiva tipo test de 100 preguntas relacionadas cos contidos teóricos, e inclúe preguntas relativas o desenvolvemento dos traballos de grupo realizados na parte presencial obrigatoria. A puntuación mínima para superar a proba será do 75%.

Bibliografía básica	- CAJA LÓPEZ C, LÓPEZ PISA RM. (1993). ENFERMERÍA COMUNITARIA III. BARCELONA: EDICIONES CIENTÍFICAS Y TÉCNICAS. - FRÍAS OSUNA A. (2000). ENFERMERÍA COMUNITARIA.. BARCELONA: MASSÓN. - SANCHEZ GARCIA AM, MERELLES TORMO T, APARICIO RAMÓN V. (2003). SALUD PÚBLICA Y ENFERMERÍA COMUNITARIA.. MADRID: MCGRAW-HILL/INTERAMERICANA. - GARCIA RODRIGUEZ MA, GARCÍA QUINTANS A. (2002). MANUAL DE PROCEDIMENTOS DE ATENCIÓN PRIMARIA: PERSOAL DE ENFERMARÍA.. SANTIAGO DE COMPOSTELA: CONSELLERÍA DE SANIDADE. - MARTIN ZURRO, A, CANO PEREZ, J.F., Y GENÉ BADÍA, J. (2014). ATENCIÓN PRIMARIA. PRINCIPIOS, ORGANIZACIÓN Y MÉTODOS EN MEDICINA DE FAMILIA. SÉPTIMA EDICIÓN.. BARCELONA: ELSEVIER. - SALLERAS SANMARTÍ L. (1985). EDUCACIÓN SANITARIA: PRINCIPIOS, MÉTODOS Y APLICACIONES.. MADRID: DÍAZ DE SANTOS. - SÁNCHEZ MORENO A. (2000). ENFERMERÍA COMUNITARIA III. ACTUACIÓN EN ENFERMERÍA COMUNITARIA. LOS SISTEMAS Y PROGRAMAS DE SALUD.. MADRID: MACGRW-HILL. INTERAMERICANA. - ASTHON J, SYMOURH. (1990). LA NUEVA SALUD PÚBLICA.. BARCELONA: MASSÓNS. - PRITCHARD P. (1981). MANUAL DE ATENCIÓN PRIMARIA DE SALUD. SU NATURALEZA Y ORGANIZACIÓN.. MADRID: DÍAZ DE SANTOS. - ROL DE ENFERMERIA (,). , , , - ENFERMERÍA CLÍNICA (,). , , , - MARTÍN ZURRO A, JODAR SOLA G. (2011). ATENCIÓN FAMILIAR Y SALUD COMUNITARIA: Conceptos y materiales para docentes y estudiantes.. BARCELONA:ELSEVIER - LOZANO ALONSO R. (2012). MANUAL DE ENFERMERÍA FAMILIAR Y COMUNITARIA.. CTO EDITORIAL - MARTINEZ RIERA JR, DEL PINO CASADO R. (2013). MANUAL PRÁCTICO DE ENFERMERIA COMUNITARIA. ELSEVIER - Fistera.com (). . - NANDA Internacional. (2018). NANDA Internacional. Diagnósticos Enfermeros: Definiciones y Clasificación: 2018-2020. . Ed. Elsevier. Madrid - BUTCHER HK, GM, DOCHTERMAN JM, WAGNER CM. (2018). Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC).. Ed. Elsevier. Madrid - MOORHEAD S, SWANSON E. JOHNSON M, MAAS ML, (2018). Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC). Ed. Elsevier. Madrid
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Biología/661G01002
 Nutrición/661G01009
 Farmacología/661G01011
 Enfermería Comunitaria I/661G01014
 Enfermería da Saúde Mental/661G01015
 Ética profesional, marco legal e filosofía do coidado/661G01016
 Estancias Clínicas I/661G01025
 Enfermería Clínica I/661G01034
 Enfermería Clínica II/661G01035
 Fundamentos de Enfermería/661G01107

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermería clínica III/661G01017
 Enfermería Xerontolóxica/661G01020
 Xestión dos servizos da Enfermería/661G01021

Materias que continúan o temario

Estancias Clínicas IV/661G01028

Practicum/661G01032

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías